

Flador

En flada är ett grunt vattenområde, en infjärd eller vik, som genom landhöjningen och igenväxning av mynningen håller på att avsnöras från havet. Får den utvecklas naturligt blir den allt mera isolerad, först en gloflada, sedan ett glo och till slut en glosjö. Vegetationen anpassar sig till de olika stadierna - genomgår en utveckling (succession).

Bild 1: Solbackfladan, Riggert Munsterhjelm

I förstadiet till en flada är vattenutbytet via en eller flera mynningar större än i fladastadiet. Där havets vattenrörelser i anslutning till mynningarna minskar bildas undervattenströsklar av partiklar som förts med vågorna och sjunkit till botten. I förstadiet grumlas det ansamlade materialet i fladan ständigt upp av vattenrörelserna. Detta ger också näring för planktontillväxt i det fria vattnet. Därför är vattnet här naturligt grumligt. Vattenväxter förekommer mera sparsamt.

När medeldjupet till följd av landhöjningen (ungefär 3 mm/år) och sedimentationen blir mindre än 4 m når solljuset stora delar av bottenarna. Detta gynnar utbredningen av vattenväxtsamhällen. Då isolationen ökar, vattenrörelserna minskar, bottenarna blir grundare och vattenväxtsamhällen börjar dominera över de tidigare tomma bottenarna klarnar vattnet. Den täta vattenvegetationen upptar näring direkt ur vattenmassan, dämpar vattenrörelser och binder sedimentet. Friska flador är renare än de ofta mera plankton- och grumlighetsdominerade vattnen utanför. Flador i naturtillstånd domineras till slut av kransalgsängar och breda vassbälten dominerar stränderna.

I gloflada-stadiet har mynningarna vuxit igen av vass, men vattenutbyte sker ännu genom vassen. När lokalen utvecklats till ett glo har mynningarna blivit land och kontakt med det omgivande havet sker endast vid högvatten och stormar. I de här sena stadierna är vegetationen sparsammare och vattenväxter få. Småningom torkar gloet eller glosjön ut och blir våtmark eller land.

Flador är fällor för organiskt material som förts in eller producerats i dem och som inte kan sköljas ut. Gyttebottnarna kan vara flera meter tjocka. Största hotet mot fladorna i Raseborg är [muddringar](#) av mynningarna, vilket leder till uppgrumling av ansamlat material och kollaps av de naturliga vattenväxtsamhällena och hela fladamiljön.

Flador och glon är ytterst värdefulla miljöer bl.a. för fiskyngelproduktion och som rast- och häckningsplatser för fåglar. De hyser också vissa växtarter som är ovanliga annorstädes, t.ex. rödsträse ([Chara tomentosa](#)) och havsnajas ([Najas marina](#)).

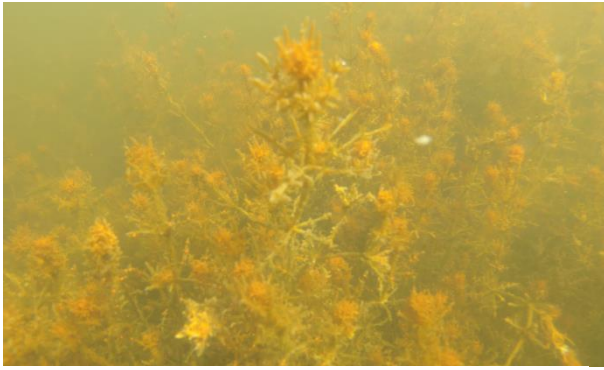

Bild 2: *Chara tomentosa*, Havsmanualen

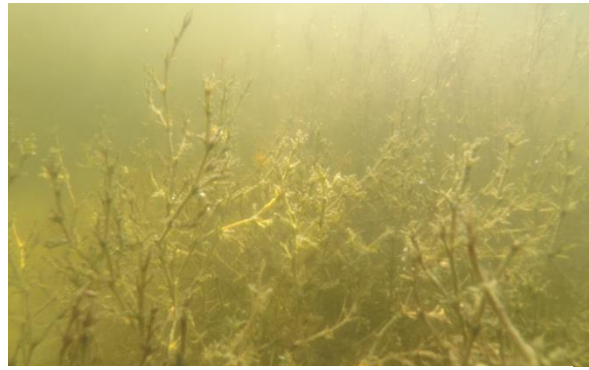

Bild 3: *Najas marina*, Havsmanualen

Miljön är mycket mångsidig och produktiv, det grunda klara vattnet värms snabbt upp på våren och den mångformiga vegetationen erbjuder skydd och föda för många arter.

Flador klassas som sårbara och glon som starkt hotade bland Finlands hotade naturtyper. De är mycket känsliga system som hotas främst av muddringsarbeten, artificiellt upprätthållen kontakt till havet, övergödning, [båttrafik](#), skogsbruk och klimatförändringen. De ingår i EU:s habitatdirektiv. Enligt vattenlagen är det förbjudet att äventyra de naturliga förhållandena i flador eller glon på högst tio hektar.